

Artystyczne wykonanie utworu

Prawa osobiste i majątkowe
aktorów, muzyków
i innych wykonawców

Krzysztof Kurosz

/ monografie

/ prawo cywilne

Wydanie 1

LexisNexis®

Warszawa 2014

Spis treści

Wykaz skrótów	9
Wstęp	13
ROZDZIAŁ I. Czynniki społeczne, techniczne i filozoficzne wpływające na zakres ochrony artystów wykonawców	
1. Wprowadzenie	17
2. Ewolucja statusu społecznego aktorów i muzyków	18
3. Wpływ rozwoju techniki na interesy artystów wykonawców	21
4. Wykonanie utworu – uwagi na tle estetyki i teorii sztuki	24
4.1. Wprowadzenie	24
4.2. Wykonanie utworu w świetle poglądów Romana Ingardena	25
4.3. Użyteczność poglądów Romana Ingardena w odniesieniu do artystycznego wykonania	28
4.4. Teatr na tle innych gatunków sztuki widowiskowej – pokaz przed publicznością i rola aktora	35
4.5. Wykonanie jako element kreacji artystycznej. Uwagi na styku literatury, muzyki oraz teatru	39
4.6. Wykonanie utworu muzycznego jako rodzaj tłumaczenia	42
4.7. Wykonanie a wartości artystyczne i estetyczne – zarys problematyki ...	43
ROZDZIAŁ II. Teoretycznoprawne ujęcie artystycznego wykonania. Jurydyczna analiza pojęcia	
1. Wprowadzenie	46
2. Utwór jako przedmiot wykonania (budowa i cechy konstytutywne dzieła) ..	48
3. Wykonanie – ujęcie ontologiczne	51
4. Wykonanie – ujęcie przez pryzmat twórczości	61
5. Wykonanie – rodzaj działalności artystycznej	68
ROZDZIAŁ III. Rozwój prawnych podstaw ochrony artystów wykonawców	
1. Wprowadzenie	71
2. Koncepcje poszukujące istoty wykonania przez analogię do utworu. Podobieństwo procesów twórczych	72

3. Koncepcje poszukujące uzasadnienia ochrony w sferze osobowości artysty ..	78
4. Koncepcje odwołujące się do pracy jako źródła uprawnień artysty wykonawcy ..	81
5. Podsumowanie ..	84
6. Stanowisko prawa polskiego – rys historyczny ..	85
6.1. Ustawodawstwo dzielnicowe przed 1926 r.	86
6.2. Ustawa z 29 marca 1926 r. o prawie autorskim ..	87
6.3. Ustawa z 10 lipca 1952 r. o prawie autorskim ..	91
6.4. Ustawa z 4 lutego 1994 r. o prawie autorskim i prawach pokrewnych – ogólna charakterystyka ..	96

ROZDZIAŁ IV. Przedmiot prawa do artystycznego wykonania w świetle

art. 85 ust. 1 pr.aut.	100
1. Wprowadzenie ..	100
2. Wątpliwości definicyjne na tle art. 85 ust. 1 pr.aut.	101
3. Wykonanie jako występ – szczególny proces psychofizyczny ..	104
4. Przedmiot wykonania – utwór ..	111
4.1. Wprowadzenie ..	111
4.2. Utwory, które mogą być wykonane ..	112
4.3. Utwory, które nie mogą być wykonane ..	115
4.4. Wykonania utworów niepodlegających ochronie prawnoautorskiej ..	117
4.5. Wykonania dzieł granicznych oraz wytworów intelektu niebędących utworami ..	122
4.5.1. Wprowadzenie ..	122
4.5.2. Wykonania improwizacji ..	122
4.5.3. Wykonania dzieł granicznych. Występy artystów ulicznych, cyrkowych i <i>variétés</i> ..	124
4.5.4. Wykonania w dziedzinie działalności sportowej – zarys problematyki ..	128
4.5.5. Wykonania folkloru ..	129
5. Wykonanie a wykonanie artystyczne ..	132
5.1. Propozycje definicji – przegląd wypowiedzi piśmiennictwa ..	132
5.2. Wykonanie jako występ w sytuacji artystycznej – własna propozycja definicji ..	144
5.3. Kryteria oceny artystycznego celu i funkcji wykonania ..	151
6. Wartość, przeznaczenie i sposób wyrażenia artystycznego wykonania ..	156
6.1. Uwagi wstępne ..	156
6.2. Wartość artystyczna i estetyczna ..	158
6.3. Naruszenie obyczajności, porządku publicznego lub przepisów prawa karnego ..	160

ROZDZIAŁ V. Prawa osobiste artystów wykonawców ..

1. Wprowadzenie ..	178
2. Przedmiot ochrony – uwagi konstrukcyjne ..	178
3. Autorstwo wykonania a naśladownictwo ..	185
4. Identyfikowanie artysty z wykonaniem oraz swoboda decydowania o oznaczeniu wykonania ..	193

4.1. Identyfikowanie artysty z wykonaniem ..	194
4.2. Swoboda oznaczenia wykonania nazwiskiem ..	198
4.3. Pominięcie wskazania wykonawcy ..	208
5. Integralność wykonania ..	215
5.1. Dobre imię artysty jako czynnik zawężający ochronę ..	216
5.2. Pośrednie oddziaływanie na wykonanie a prawo do rzetelnego wykorzystania ..	223
5.3. Typowe działania naruszające integralność wykonania ..	229
5.4. Ograniczenie ochrony wykonania utrwalonego w formie audiowizualnej ..	234
6. Pozostałe prawa osobiste ..	235
6.1. Prawo decydowania o utrwaleniu wykonania ..	236
6.2. Prawo decydowania o pierwszym udostępnieniu wykonania publiczności ..	237
6.3. Odstąpienie lub wypowiedzenie umowy przez wykonawcę ze względu na jego interesy twórcze ..	238
6.4. Prawo decydowania o uwidocznieniu lub pominięciu daty wykonania ..	239
6.5. Prawo dostępu do oryginału wykonania ..	240
6.6. Twórczość artystyczna ..	241
7. Środki ochrony dóbr osobistych ..	241
7.1. Wprowadzenie ..	241
7.2. Niemajątkowe środki ochrony ..	243
7.2.1. Roszczenie o zaniechanie działań zagrażających naruszeniem dobra osobistego ..	243
7.2.2. Roszczenie o usunięcie skutków naruszenia ..	244
7.2.3. Powództwo o ustalenie ..	245
7.3. Majątkowe środki ochrony ..	246
7.3.1. Zadośćuczynienie pieniężne za doznaną krzywdę ..	247
7.3.2. Odszkodowanie za szkodę majątkową będącą następstwem naruszenia dobra osobistego ..	249

ROZDZIAŁ VI. Prawa majątkowe artystów wykonawców ..

1. Wprowadzenie ..	251
2. Własnościowe a monopolistyczne ujęcie konstrukcji praw majątkowych ..	253
3. Prawo do korzystania z artystycznego wykonania i rozporządzania prawami do niego a prawo do wynagrodzenia ..	258
4. Uprawnienia majątkowe ..	263
4.1. Prawo decydowania o utrwaleniu wykonania ..	264
4.2. Prawo decydowania o zwielokrotnianiu utrwalonego wykonania ..	267
4.3. Prawo decydowania o wprowadzeniu do obrotu, użyczeniu lub najmie egzemplarzy, na których utrwalono artystyczne wykonanie ..	276
4.4. Prawo do nadawania, reemitowania oraz odtwarzania artystycznego wykonania dokonywane za pomocą egzemplarzy, które nie zostały wprowadzone do obrotu, albo bez posługiwania się egzemplarzami ..	277
4.5. Prawo decydowania o publicznym udostępnianiu utrwalenia artystycznego wykonania w taki sposób, aby każdy mógł mieć do niego dostęp w miejscu i czasie przez siebie wybranym ..	280

4.6. Prawo do wynagrodzenia	281
5. Możliwość zakazania wykorzystania utrwalonego artystycznego wykonania w innym utworze	284
6. Środki ochrony praw majątkowych	287
ROZDZIAŁ VII. Artysta wykonawca – podmiot prawa do artystycznego wykonania	290
1. Wprowadzenie	290
2. Aktorzy	291
3. Recytatorzy	298
4. Tancerze i mimowie	300
5. Instrumentaliści, wokaliści i dyrygenci	302
6. Inne osoby twórczo przyczyniające się do powstania wykonania	303
7. Osoby, które nie są artystami wykonawcami	305
8. Dokonania sportowców a przedmiot prawa do artystycznego wykonania ...	307
9. Podmiot prawa do artystycznego wykonania w rzeczywistości wirtualnej ...	320
Bibliografia	327
Orzecznictwo	343